

Ant. Lincejska knjiznica
Ljubljana

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 15

Ptuj, 10. aprila 1921

III. letnik

Občinske volitve v Ptuju.

Demokratska stranka je vložila svojo kandidatsko listo. Nosilec liste je dr. Matej Senčar. V listi so zastopani vsi sloji ptujskega prebivalstva z demokratskim programom, ki ne hujska enega razreda proti drugemu, temveč išče rešitve političnih in gospodarskih vprašanj v složnem pozitivnem delu vseh stanov. — Proti njej nastopa socijalistična ali socijalnodemokratska stranka kot zastopnica delavstva in zagovornica razrednega boja. Kratkovidno delavstvo vidi svojo rešitev edino v neprestanem povišanju mezd in v boju proti delodajalcem. Ne pomisli pa, da s tem ubija vir svojega zaslužka. Nerazumljivo je, kako morejo to stranko podpirati davkoplačevalci obrtniki in posestniki. — Narodno socijalna stranka se vjema s socijalnimi demokrati v boju proti zasebni lastnini, povdarja pa potrebo narodne organizacije delavskega ljudstva. V resnici je stranka v Ptuju zbrala nezadovoljneže iz izobraženstva, za probujo narodne zavesti delavstva dozdej ni storila ničesa, temveč je delavstvo prepustila socijalnodemokratski internaciji. Narodni socijalci vabijo tudi obrtnike in trgovce, katerim je gospodarski program narodnih socialistov ravno tako nevaren kakor program internacijonalnih socialistov. — Slovenska ljudska stranka ni postavila lastne kandidatne liste, ker nima dovolj pripadnikov za podpisane liste. — Demokratska stranka je edina nositeljica pozitivnega gospodarskega dela. Na prvih mestih njene liste stoje možje, ki poznajo ptujske razmere in mestno gospodarstvo. Tem izkušenim možem smejo volilci brezpogojno zaupati. Proporcionalni volilni sistem zasigura vsem strankam sodelovanje in kontrolo. Demokratska stranka se te kontrole ne boji.

Kandidati JDS za občinske volitve v Ptuju.

Odborniki :

1. Dr. Matej Senčar, odvetnik.
2. Vajda Fran, gimn. ravnatelj.
3. Dr. Fermevc Ivan, odvetnik in posestnik.
4. Mahorič Franc, gostilničar in posestnik.
5. Dr. Bela Stuhec, zdravnik in posestnik.
6. Klemenčič Ivan, naduč. in posestnik.
7. Zelenko Ignac, čevlj. mojster.
8. Lenart Franc, trg. in pos.
9. Zupančič Drago, gost. in pos.
10. Dr. Gosak Tone, odvetnik.
11. Košar Franc, davč. upr.
12. Senčar Josip, gim. sluga.
13. Urbančič Franc, trg.
14. Breznik Tomaž, trg. pomoč.
15. Franci Janez, delavec.
16. Horvatič Štefan, mizar.
17. Brenčič Anton, trg.
18. Podgoršek Franc, mesar.
19. Orešnik Vinko, gostil.
20. Senčar Milko, trg.
21. Šegula Konrad, inženier.
22. Potočnik Franc, usnjari.
23. Vaupotič Franc, tapecirar.
24. Šega Anton, trgovec.

Predstavniki :

Mahorič Franc, gostil. in pos.

Namestniki :

1. Dr. Jurtela Franc, odv.
2. Dr. Košan Janko, sod.
3. Brenčič Alojz, trg.
4. Fleré Pavel, nadzornik
5. Šegula Martin, jermenar
6. Alič Franc, prof.
7. Kajnih Valentin, učitelj in pos.
8. Barlé Alojz, nadgozdar
9. Dr. Franjo Šalamun, odv.
10. Pečnik Franc, spediter
11. Fauland Josip, trg.
12. Toplak Franc, pos.
13. Snoj Ivan, trg.
14. Kveder Drago, ravnatelj
15. Dostal Pavel, pos.
16. Omerzu Franc, nadgeometer
17. Zorčič Franc, zalagat.
18. Čeh Konrad, meroiskusnik
19. Peteršič Josip, trgovac
20. Ramšek Josip, pek
21. Vaupotič Anton, trg.
22. Gorup J. N., nadučitelj
23. Bregant Josip, solic.
24. Korže Franc, trg.

Namestnik :

Dr. Šalamun Franjo, odvetnik

Gospodarstvo.

Osemurni delavnik na kmetih. Socijalni demokrati zahtevajo uvedbo 8-urnega delavnika povsod. V tovarnah in rudnikih je že vpeljan. Tam je tudi opravičen. Nemogoče pa je vpeljati 8 urni delavnik za kmetško delo. Kmetško delo se vrši večinoma na prostem, v zdravem zraku. Po leti, ko so dolg dnevi in je delo nujno, bi bil naravnost greh, delati samo 8 ur na polju in na travniku. Kdaj pa naj ljudje popravijo žetev in seno? 8-urnem delavniku na kmetih mora slediti lakota in draginja. Vsako delo nad 8 ur se mora plačati 50% ali za polovico več. Potem bi kmetški težak prišel na dvojno plačo, potem bi tudi živila dvakrat tako draga. Po živilih pa se ravna vse druge cene. Zato je nerazumljivo, da bi se kmetško ljudstvo ogrevalo za socijalno demokracijo. Kmetje, obrnite hrbet socijalnodemokratskim agitatorjem, zlasti tudi zdaj pri občinskih volitvah!

Dopisi.

Gospodarski pomen mestne občine. Marsikateri ptujski meščan žaluje za avtonomijo, katero je Ptuj imel pod Avstrijo. Kakšna čast je bila, da je ptujski župan imel iste pravice kakor okrajni glavar! Sicer je to čast užival samo župan, meščani so imeli le stroške in plačila za to, a vendar žalujejo za to slavo. Z avtonomijo lovijo socijalni demokrati ptujske meščane za svojo kandidatno listo. Poglejmo si malo natančneje to avtonomijsko

dobroto! Zaradi avtonomije je občina morala imeti političnega uradnika jurista in več drugih uradnikov. Odkar mesto nima avtonomije, se je število mestnih uradnikov zmanjšalo skoro za polovico. Le dva sta za občinsko pisarno, vsi drugi so za mestna gospodarska podjetja. Kljub temu znašajo letos uradniške plače okoli 300.000 K; če bi imeli avtonomijo, bi trebalo dvakrat toliko, samo uradni predstojnik-jurist bi moral dobivati 40.000 do 60.000 K letno. Vlada je torej storila mestu veliko materijalno dobroto, ko je odvzela avtonomijo. Tisto delo zdaj opravljajo uradniki na okrajnem glavarstvu, plačuje pa jih država. Druga neprecenljiva dobrota za mesto je bilo poddržavljenje policije. Nekdaj je Ptuj imel 5-6 stražnikov, njihova plača je bila malenkostna. Sedaj pri strogih predpisih o 8-urni službi bi jih moralo biti najmanj trikrat toliko, v resnici pa jih je 28, če se ne motimo. Vsak stražnik stane z draginjsko doklado za rodbino povprečno gotovo kakih 30.000 K na leto, vsi skupaj menda okoli en milijon. Ali bomo prosili vlado, da nam vrne zopet avtonomijo in mestno policijo? Gotovo so bili pri vladi boljši gospodarji, ki so spoznali, da je avtonomija predrag šport za majhne občine. Na okrajnem glavarstvu nimajo nič več uradnikov, ker je k 133 drugim občinam prišla še ptujska zraven. Zato je volilna agitacija z avtonomijo popolnoma ponesrečena. Razsodni meščani, trgovci in obrtniki, ki morajo plačevati davke in občinske doklade, si želijo znižanje občinskih upravnih stroškov. Zahteva po avtonomiji je tudi brezuspešna. V stari obliki se avtonomija nikdar več ne povrne. Pač pa je pričakovati v novi ustavi veliko večje samouprave v vseh občinah in tudi v okrajih. Priprava k temu je že moderni občinski volilni red s splošno volilno pravico, s tajnimi volitvami in s proporcem. Ali si znabiti socijalni demokrati želijo stari volilni red, ko je vsak volilec moral pred celo komisijo glasno povedati, koga voli? Gorje tistemu, ki bi se drznil drugače glasovati, kakor je zapovedal Ornik! Tem večja je moralna odgovornost volilcev, da dobro premislijo, za katero stranko glasujejo. Nikdo jih ne bo preganjal zaradi volitev, posledice slabe volitve pa bodo čutili na svojih žepih!

Veliki trgovski shod priredi Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Mariboru dne 17. aprila t. l. ter vabi na ta shod vse jugoslovanske trgovce. Dnevni red se objavi pozneje. Radi pomanjkanja stanovalja se prosi, da se udeleženci pravočasno javijo pri trgovskem gremiju v Mariboru, ker sicer gremij ne more garantirati za prenoščiča.

Zasluge demokratske vlade. Gotovi listi neprestano blatijo vlado in njene uradnike, ki vestno izvršujejo svoje delo. Naše ljudstvo pa drugače sodi, držeč se izreka; po njih delu jih boste spoznali. Pravi prijatelj se spozna v nesreči. O tem so se prepričali nesrečni pogorelci v Novi vasi, v Skorbi in v Šikolah. Če se je v stari Avstriji zgodila takšna nesreča, morali so naši poslanci berati v Gradcu in na Dunaju, da se izprosi kakšno malenkost. Demokratska vlada z dr. Žerjavom kot predsednikom je na samo poročilo okrajnega glavarstva dovolila demo-

bilizacijske barake v vrednosti več sto tisoč kron za obnovitev Nove vasi in ni vprašala, ali so pogorelci klerikalci ali demokrati! Istotako se je pomagale Skorbi in Školam z izdatnimi podporami v blagu in denarju. Človeku se srce raduje, ko vidi lepe nove stavbe na mestu pogorelih. Velikopotezna se je izkazala demokratska vlada pri okrajnih cestah, za katere klerikalna vlada ni storila ničesar. Kranjski okraji so dobivali večjo podporo za ceste nego štajerski, dr. Žerjav je takoj dosegel povišanje državne subvencije za okrajne ceste na Štajerskem. Sedanja vlada pa pripravlja prevzete nekaterih cest v popolno državno oskrbo. Med temi je tudi v našem okraju cesta iz Maribora čez Ptuj v Središče, ki je del važne prometne zveze s Koroškega čez Maribor v Medjimurje. Sedanja vlada se je pogumno lotila težavnega viničarskega vprašanja. Socijalni demokrati so to vprašanje izrabljali v agitacijske namene za svojo stranko. Viničarju in vsakemu delavcu se lahko prikupiš, če ga nahujš, da zahteva višjo plačo. Toda če so se zahteve tako visoke, da mora v kratkem gospodar propasti, potem je delavec in viničar tudi brez kruha. Ne sme se odrezati veja, na kateri sedi delavec in viničar, ne sme se uničiti podjetje, ki mu daje zaslužka. Vlada je posredovala za sporazum, da se viničarjem po možnosti zboljša položaj, ne da bi se uničili gospodarji. Ptujška mastna hranilnica je eksistenčno vprašanje za mesto Ptuj, a tudi za celi okraj. Klerikalna vlada je zavlačevala rešitev tega vprašanja, da bi bilo prepozno, če bi ne prišla v zadnjem času nova vlada v Ljubljano. Od sedanje vlade je pričakovati za mestno hranilnico takšna pomoč, da bo mogoče rešiti ta zavod iz krize. S tem bo rešena ptujška mestna občina in celi okraj, ki ima veliko premoženje naloženo v tem zavodu. Razmere, v katerih živimo, so celo težavne. Nismo jih zakrivali sami. Toda s samim zabavljanjem in hujskanjem na vlado in na Beograd jih ne bomo popravili. Vlada nam nudi pomoč, a tudi samo moramo delati!

Volilni shod. Dne 17. aprila se vrši volilni shod Jugoslovanske demokratske stranke v Društvenem domu.

Socijalisti v občinskem zastopu. Listi poročajo, da je prebivalstvo v Capui (Italija) in Rimu pregnalo socijalistično občinsko zastopstvo iz mestne hiše. Se je menda že naveličalo socijalističnega gospodarstva. — Ptujčani pa hočejo socijaliste poslati v mestno hišo. Ali res?

Madjari v Ptuj. V nedeljo, 3. t. m. je hodila po ptujskih ulicah gruča mladih neznanih ljudi. Govorili so madjarski. Že smo mislili, da je prišla Karlova madjarska avantgarda. Plakati so nas poučili, da je bila tekma med čakovskim in ptujskim športnim klubom. Vse kakor nekdanj za časa pokojne Avstro-(nemško)-Ogrske. Ali Jugoslovani ne znamo gojiti športa, da se pod krinko športa zbira staro nemškutarstvo in madjaronstvo?

Tombole in srečolov v Bukovcih. Požarno in reševalno društvo v Bukovcih priredi tombole in srečolov v nedeljo dne 1. maja 1921 v gostilni M. Korenjak. Prosimo vse bližnje občine in ptujске trgovce za podporo po svojih zmožnostih, kakor vse dobrotnike, kateri nam bodo prispevali k tej veselici, ker iz tega nameravamo obhajali 10 letnico našega delovanja takoj pozneje. Vsa darila se sprejemajo na društveno blagajno v Bukovce. Vabimo tudi na dan tombole priti v obilnem številu. Vabi odbor.

Revizija obrtnih registrov. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z odlokom z dne 30. dec. 1920, št. 10.223/20 odredilo revizijo obrti in sestavo novih obrtnih registrov. V to svrhu je okrajno glavarstvo z razglasom z dne 31. marca 1921, št. 71/2—II potom občin pozvalo vse obrtnike, da se zanesljivo prijavijo s svojimi obrtnimi listi na v omenjenem razglasu v to svrhu odredjene uradne dneve ob določenem kraju in času. Ker je ureditev obrtnih matic veličnega pomena, so vsi obrtniki (razen mesta Ptuj) opozarjajo, da se takoj pri obč. pred-

stojništvih staleža obrti točno informirajo, kje in kedaj se imajo prijaviti na uradni dan glede revizije obrti. Pripomni se pa, da se bo revizija obrti za mesto Ptuj posebej odredila.

Konkurz. Po razglasu vojnega ministrstva se sprejme letos iz meščanstva in vojske do 500 gojencev v drugo pešaško podoficirsko šolo v Sarajevu. Kdor boče biti sprejet, mora 1. biti podanik kraljevine SHS, 2. rojen na ozemlju II. ali IV. armijske oblasti, 3. ne sme biti mlajši od 17. in ne starejši od 21. let, 4. je moral dovršiti 2 razreda gimnazije ali realke, v skrajnem slučaju 4 razrede ljudske šole, 5. biti dobrega vedenja, sodnijsko nekaznovan, 6. mora imeti privoljenje staršev za vstop. Kdor želi vstopiti, se mora z dokumenti o zahtevanih pogojih priglasiti pisмено komandantu podoficirske šole v Sarajevu do 10. maja t. l. Natančnejši podatki se lahko upogledajo pri vsaki občini.

Sejmsko poročilo. Na živinski sejem 5. aprila jo bilo prignanih 709 goved in 201 konj. Cene goveje živine so se gibale za kg žive teže od 12—20 K. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 238 svinj, cena od 24—30 K za kg. Mali prasci do 8 tednov stari so se plačevali po 200—300 K.

Politične vesti.

Ustavni načrt sprejet. Dne 5. aprila je potekel podaljšani rok za razpravo o ustavnem načrtu. Za zadnja posvetovanja je bilo odloženih nekaj točk, o katerih se prej niso mogli zediniti v odboru. Med njimi je bila važna točka o upravnih razdelitvi naše države, o agrarni reformi in kočljivi člen 13., ki govori o verah. Ta člen jamči popolno enakopravnost in svobodo ver, zlasti avtonomijo v vseh notranjih zadevah in v upravi cerkvenih imetij. Končna določba predvideva, da se kaznuje zloraba vere v strankarske svrhe (takozvani kancelparagraf.) Zadnja določba ne ugaja klerikalcem. Zato so jo hoteli odpraviti. Toda velika večina ustavnega odbora se je izrekla za predlagane določbe. Demokrati nočejo priznavati izjemnega stališča za kak stan, katero bi lahko nekaznovani izrabljali proti državi, pravoslavni in mohamedani pa so celo za tako določbo, ker nočejo, da bi njihovi duhovniki vero onečaščali v politične strankarske namene.

Karlov odhod iz Madžarske. Ko je prišel razkralj Karel na Madžarsko, je mislil, da ga bo narod z veseljem sprejel. Ali zmotil se je. Narod kakor tudi narodno predstavništvo se je odločno izrekel proti Karlu. Pa tudi sosedne države Jugoslavija, Romunija in Češkoslovaška republika so bile edine v tem, da mora Karel čim preje izginiti iz Madžarske. Tudi zvezne države Italija, Francija in Anglija so se izrekle proti Karlu. Tako ni Karlu in njegovim prijateljem preostalo drugo, kakor da zopet odide, odkoder je prišel. Tako je v torek 5. aprila dobil poseben vlak, s katerim se je v spremstvu odgovornih mož peljal preko Avstrije v Švico. — Kdo je podpiral Karla pri njegovem prihodu na Madžarsko? Bili so to oni sloji, ki si žele nazaj nekdanje čase, ker se jim sedaj slabše godi, namreč posvetni velikaši in višja duhovščina, ne pa široki ljudski krogi. Zakaj v demokratski državi bi se morali razni sloji kolikor toliko izenačiti, kar pa mogočnejšem in bogatešem ni po volji.

Grška vojska proti Turkom. Ko se je pregnani kralj Konstantin vrnil na Grško proti volji antante, je hotel na svojo pest v Mali Aziji obdržati in razširiti grško oblast. Začel je vojsko proti Turkom, misleč, ako jih premaga, si pridobi naklonjenost pri ljudstvu. Ali grška vojska nima sreče. Dasi so tudi Turki po svetovni vojni oslabiljeni, vendar se uspešno upirajo Grkom in so jih v zadnjih dneh premagali.

Fašistovska nasilja. Italijanski fašisti nadaljujejo svoje strahote, kakoršne so nam še v dobrem spominu iz Trsta. Nadaljujejo svoje grozote po Primorskem zlasti nad Slovenci, pa tudi v Italiji sami proti vsem, ki niso prenapeti nacijonalci. V Krnici blizu Pulja

so se kmeti uprli grozodejstvom fašistov, a ti so poklicali na pomoč vojake proti hrvatskim kmetom. Italijanska vlada trpi fašiste, ker le ti nastopajo tudi proti socialnim demokratom, kar je vladi jako ljubo.

Konferenca nasledstvenih držav. V sredo se je pričela konferenca nasledstvenih držav, na kateri so zastopane Italija, Avstrija, Madžarska, Jugoslavija, Poljska, Češkoslovaška in Romunija. Otvoril je konferenco minister za zunanje posle, grof Sforza.

Novi predsednik sarajevske vlade. Za predsednika pokrajinske vlade za Bosno in Hercegovino je imenovan dr. Nikola Gjurgjevič.

Osvoboditev Dalmacije. Italijani izpraznujejo zasedeno dalmatinsko ozemlje, katero zasedajo potem naše čete in oblasti. Prvi pas se ima zasesti do 8. t. m. Hrvatsko prebivalstvo z navdušenjem sprejema domače oblasti, ker se je iznebilo tujega laškega nasilstva.

Amerika in mir z Nemčijo. Vlade Zjedinjenih držav se ne strinja popolnom z mirom velesil. Z Nemčijo namerava skleniti poseben mir. Novi predsednik Harding se odteza vplivu v Evropi.

O zadnjih seljačnih nemirih kot posledici splošne nezadovoljnosti, ki izhaja iz nepoučenosti in hujskanja, je napisal bivši podban Rojc obširno in informativno študijo. Rojc je bil neposredna priča teh dogodkov, ter jasno in logično dokazuje, da so taki pojavi popolnoma naravni in da so se že neštetokrat ponavljali v zgodovini. Navdušenje, ki nastane nepričakovano zaradi nepričakovanih dogodkov, se razvije polagoma v indiferentnost vsled razumljivega razočaranja lahkovernih elementov, ki so iz izpremembe situacije pričakovali bogzna kakih koristi. Ta indiferentnost prehaja potem v nezadovoljstvo, ki ima za posledice pojave, do kakršnih je prišlo tudi na Hrvatskem. Vsemu temu razvoju pa niso krive samo široke mase naroda; veliko krivdo nosijo tudi merodajni faktorji, ki ali nočejo ali pa ne znajo postopati s tem narodom, ker ne razumejo njegove duše. Po Rojčevem mišljenju so bili prehodi iz ene upravne dobe v drugo prehitri, narod jih ni razumel, a ni bilo nikogar, ki bi ga poučil in mu razjasnil. Posebne velike napake so se vršile v tem pogledu v vojaških in finančnih vprašanjih; provzročitelje teh napak je narod iskal, a ker jih ni mogel najti, si jih je zamišljal in predstavljal v obstoječi upravi. Ker si je to upravo predstavljal posebljeno v Srbih, je ta nezadovoljnost dobila svoje obiležje v mrznji napram Srbom. Kot primer te svoje trditve navaja Rojc več zgledov, ki govore o resnici njegovih izvajanj. Iz vseh teh vzgledov sledi, da je mrznja proti Srbom narejena, ker ni bilo o pravem času nikogar, ki bi znal razjasniti položaj in razmere. Rojc zahteva zato kar najtesnejše zveze med narodom in vodilnimi krogi ter političnimi delavci, a to na temelju odkritosrčnosti in medsebojnega zaupanja.

Srbsko-bolgarsko nasprotje. V Macedoniji deluje neki macedonski komite, ki bi rad odtrgal macedonske kraje od naše države ter jih priklopil Bolgariji. Dne 31. marca pa se je vršil v Gjevgljiju ob Vardarju shod, ki se ga je udeležilo nad 5000 oseb iz vse okolice. V mnogih govorih je bilo obsojeno propagandistično delovanje in laži macedonskega komiteja v Sofiji. Poslani so bili brzojavni udanostni izrazi regentu kakor tudi predstavnikom vlade.

Razno.

Kaj je dosegel Karel Habsburg na Madžarskem. Ko bi kdo mislil, da se je Karel zastoj pripeljal na Madžarsko, bi se motil. Dosegel je, da mu je ogrska vlada dovolila letno podporo 10 milijonov. To pa ne za to, da bi za Madžare kaj delal, nego samo za to, da pusti Madžare pri miru. Malo je tako srečnih ljudi na svetu, da bi dobivali bogato podporo, samo da se ne vtikajo v posle drugih.

Karlova pljučnica. Ko je Karel uvidel, da bo moral oditi iz Madžarske, se ga je naenkrat lotila pljučnica. Ali Madžari niso verjeli tej pljučnici in so brez usmiljenja zahtevali, naj jih osreči s svojim odhodom. Ponudili so bolniku celo poseben sanitetni voz. Karel pa je odklonil ta voz, menda je med tem že ozdravel.

Karlov sprejem v Avstriji. Ko se je vlak, s katerim se je vračal Karel, pripeljal do avstrijske meje, so prevzeli vlak avstrijski železničarji. Madžari, zvesti pristaši Karlovi, ki so spremljali vlak, so morali zapustiti vlak in so za slovo klicali Karlu svoj eljen. Avstrijske železničarje pa je to tako razburilo, da so začeli klicati: Fej Habsburg! Proč s Karlom! Karel je iz tega lahko spoznal, kako ga cenijo priprosti ljudje.

Karlova vrnitev v Švico. Na Madžarskem je imel Karel še nekaj veselja s svojimi zvestimi pristaši med višjimi krogi madžarskih plemičev in duhovnikov. Ali že na meji v Avstrijo so ga delavci neprijazno sprejeli. Najhujše pa je bilo v Bruku. Tamošnji delavci so napravili razcesarju pravo mačjo podoknico. Ko se je pripeljal vlak na koldvor, so delavci razbili vrata čakalnic in vdrli na peron. Eden delavski voditelj je nagovoril delavstvo in končal svoj govor z živijo-klici na republiko. Delavstvo je odgovorilo s pereat in fuj-klici na Habsburgovce. Drugod ni bilo posebnih demonstracij. V Buhsu je vlak in cesarja prevzela Švica. Zastopnik švicarske vlade je pa takoj naznanil Karlu, pod katerimi pogoji mu dovoljujejo, da sme še dalje bivati v Švici.

Diplomatska prtljaga. Že pogosto se je govorilo in pisalo o tem, da se zlorablja diplomatski kurirji in diplomatske „valize.“ Po zakonu predmeti, ki jih nosijo diplomatski kurirji, niso podvrženi carini, četudi so podvrženi carinski kontroli. V praksi pa se je bilo uvedlo, da se ne vrši niti carinski pregled. Dogodek, ki se je pretečni petek pripetil v Zagrebu s kurirjem avstrijskega poslanika, pa najbolj ilustrira vso opravičenost carinske kontrole diplomatske prtljage. O dogodku, ki bo morebiti izhodna točka, da se že enkrat poskusi preprečiti ta način tihotapstva, poročča beograjska „Politika“: Generalna direkcija carin je zagrebški carinarnici naročila, da na podlagi zakona o splošni carinski tarifi dopusti uvoz zaboja v težini 70 kg materiala za avstrijski konzulat v Zagrebu. Na podlagi tega naročila je zagrebška carinarnica odredila svojega inšpektorja Prokiča, da pregleda ta zaboje in da po pregledu dopusti uvoz brez carine. Avstrijski kurir je proti pregledu protestiral ter izjavil, da zaboje raje pošlje nazaj na Dunaj. Ta izjava je vzbudila sumnjo, vsled česar se je odredilo, da se zaboje odpre. Pokazalo se je, da je sumnja bila opravičena, kajti v zaboju z „diplomatskimi“ predmeti je bilo 300 garnitur igralnih kart, 5000 kronskih nežigosanih bankovcev po 1 in 2 kroni in raznega drugega trgovskega blaga, ki je podvrženo carini. Uvedla se je preiskava, ki utegne doznati, da to ni bil prvi slučaj takih „diplomatskih“ zabojev.

Ljudsko štetje v Prekmurju. Vsega prebivalstva so našteali po mestih in vaseh 35.121. Največji kraji Murska Sobota (2934 preb.), Dol. Lendava (2529 preb.) in Baltinci (1534 preb.) V Murski Soboti so našteali 2275 Slovencev, 427 Madžarov, 132 Nemcev, 30 Srbohrvatov, 32 drugih Slovanov. V Dol. Lendavi je samo 840 Slovencev, 1534 Madžarov, 67 Nemcev, 77 Srbohrvatov in 6 drugih Slovanov. V Beltincih je 1448 Slovencev, 34 Madžarov, 42 Nemcev in 10 Srbohrvatov. Po veroizpovedanju je v Murski Soboti 2168 rim. katolikov, 533 protestantov, 179 židov, 5 kalvinov, 5 pravoslavni, 3 grški katoliki. V Dol. Lendavi je 2136 rim. katolikov, 117 protestantov, 159 židov, 9 pravoslavni in 5 grških kat. V Beltincih pa je 1519 rim. katolikov, 8 protestantov, 4 židje in 3 pravoslavni. Podobno razmerje je tudi po drugih občinah. Velike vasi so sledeče: Odrijanci (1651 prebivalcev), Dobrovnik (1492), Dolga vas (1473), V. Polana (1194), Turnišče (1145), Črenšovci (1127),

Križavci (1117), Gančani (1035), Bakovci (1075), G. Bistrica (1106), Gor. Lendava (1064). Najmanjše vasi so: Novi Beznovci (61), Lukačevci (62), Banuta (132 prebivalcev).

Nesreča na Svečini. Veliki teden je v Svečini pokopališki grobar ravno izkopal novo jamo. Da bi se laže dvignil iz nje, se je prijel za nadgrobnni kamen sosednega groba. Ta pa se je v tistem trenutku prevrnil in padel grobarju s tako silo na prsa, da je že nekaj ur pozneje izdihnil.

Potres v Macedoniji je bil 2. aprila. Razširil se je tudi na obmejni pas Stare Srbije, kjer je zahteval deset človeških žrtev.

Stavke. Na Nemškem pojenjuje stavka, ki so jo uprizorili komunisti. Ti so hoteli stavko izrabiti v politične namene ter vreči dosedanjo vlado, ki pa je tudi socialno demokratska. Hujša je stavka, ki je nastala med angleškimi premogarji. Na Angleškem se je v zadnjih mesecih začel kupičiti premog, zato so mu cene začele padati. Ker pa premogarjem ne bi bilo prav, da se jim plače znižajo, so začeli premogovniki odpustiti delavce. S tem pa zopet niso bili premogarji zadovoljni. Zato je njihovo strokovno vodstvo proglasilo splošno stavko. Te stavke se udeležuje nad poldrugi milijon delavcev.

Primanjkljaj na Francoskem. Stroški Francije za leto 1921 znašajo 58 do 60 milijard frankov, dohodki pa samo okoli 22 milijard, primanjkljaj torej 38 do 40 milijard. Tudi na Francoskem si morajo beliti glavo, kako bi pokrili, oziroma odpravili ta primanjkljaj.

Prepovedan izvoz žita in krme. Z 2. aprilom je vlada brzojavno prepovedala, izvažati iz Jugoslavije razno žito in krmo. Utemeljevala je to s sedanjo sušo, ki preti, da letošnji pridelek ne bo tolik, da bo zadoščal za domače potrebe.

Proti pijančevanju. Deželna vlada za Slovenijo izdeluje novo naredbo, po kateri hoče s strogimi predpisi kolikor toliko omejiti, če že ne zatreti pijančevanje.

Poraba šolskih prostorov. Deželna vlada je sprejela naredbo, da se smejo šolski prostori uporabljati le za pouk in prosvetne namene ter za predavanja na polju umstvene in gospodarske prosvete pod vodstvom učitelstva. Telovadnice služijo le namenu šolske telovadbe in telovadnim društvom. Uporaba šolskih prostorov za politične shode in sestanke je splošno prepovedana.

Nabiranje milih darov za pogorelce v Knežjivasi (občina Dobrnič, pol. okr. Novomesto), kjer je 21. marca požar vpepelil 14 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potrebščine, živež, perilo, živino itd. in je brez strehe in premoženja 81 ljudi, ki so v skrajni bedi, razpisuje poverjenišvo za notranje zadeve. Darove sprejema poverjenišvo za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov), vsa okrajna glavarstva ter mestni magistrati v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuj.

Zimska setev. Hrvatski poljedelci poročajo, da se letos ne more pričakovati dobre žetve. Poljske miši so napravile že dosedaj veliko škodo. Ker ni bilo ne snega, ne dežja, vreme pa toplo, se je zemlja posušila tako, da je obdelavanje in oranje težko.

Živina iz Nemčije. Naša država dobi od Nemčije 9600 konj, 17.000 goveje živine in 57.000 ovec kot vojno odškodnino. Ministrski svet je odredil, da se vsi konji, katere bo Nemčija poslala v Niš in Dobričevo, koncentrirajo v teh mestih, odkoder se bodo razdelili po naši državi.

Tiskanje novih novčanic po 25 par v Novem Sadu. Generalni inspektor ministrstva za finance Slavko M. Petrovič, je oddal nove novčаницe po 25 par v tisk umetniškemu zavodu „Grafika“ v Novem Sadu.

Izmenjava 10-kronskih bankovcev se prične v najkrajšem času.

Nova tovarna. Tvrška Sajovic & Komp. je napravila v Ljubljani na Celovski cesti 26 a (Sp. Šiška) tvornico kovinastih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki, ima lastno topilnico in livarno, brusilnico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo peča-

lo podjetje specijelno z izdelovanjem sifonskih glav in sprejemalo v popravila aparate za sodavičarsko in gostilničarsko obrt, za kar ni bilo v Jugoslaviji doslej še nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno gospodarske emancipacije.

Poostren pasji kontumac je razglasila deželna vlada za Slovenijo. Nekaj nenavadnega je to, da se zaradi posameznih slučajev stekline kontumacira vsa dežela.

Mož z dvema ženama. Krojač Ivan Flajšer iz Sv. Jurja v Slov. goricah je mlad, življenjaželen mož. Že zgodaj se je poročil z žensko, ki jo je ljubil. Vojna pa ga je zanesla v tuje kraje in v nemškem Feldbachu ga je Rozika Pucher tako zmedla, da je „pozabil“ na svoj zakonski stan. Ker v vojnem času niso bili preveč strogi, kar se tiče ženitvenih dokumentov, se mu je posrečilo, stopiti z Roziko v zakonski stan. Koncem vojne se je zopet spomnil, da ima v Slov. Goricah svojo ženo in je zapustil Roziko ter postal zvest soprogo prve žene. Vse bi bilo dobro, ampak Rozika se je naveličala čakanja na „zvestega“ soproga iz Slovenije. Pisala mu je pisma in ga rotila, naj se vrne k svoji ženi, ki se ni pozabila nanj. Eno teh pisem je dobila v roke prva žena in tako je bil „zvesti“ soprogo razkrinkan. Te dni ga je okrajno sodišče v Mariboru obsodilo radi dvoženstva. Ker si je vrh tega še prisvojil neko tujo koso, so mu naložili 5 mesecev težke ječe.

Smrt na vešalih. Dne 26. marca je mariborska porota z 9 proti 3 glasom potrdila krivdo strašnega umora, ki ga je izvršil lansko leto v mesecu oktobru posestnik Anton Bračko v Vrčičah pri Sv. Kungoti na svoji mladi svakinji Jožefi Barborčan. Jožefo so našli mrtvo, prerezanega vratu v gozdu blizu njenega doma. Ljudski glas je pripisal krivdo njenemu svaku, s katerim je živela v čudnem razmerju. Baje jo je ljubil bolj kot svojo ženo, njeno starejšo sestro; posledica je bil nezakonski otrok, kateremu pa dekletu ni maralo izdati očeta. Med Jožefo in Antonom Bračko je najbrž došlo do ostrega spora, ker se je Jožefa pričela zanimati za druge fante. Bračko je tajil, da bi umoril svojo svakinjo in je tudi po obsodbi izjavil, da ni kriv. Med preiskovanjem pa se je zapletal v težka protislovja, ki so kazala, da hoče svoja dejanja skriti. Po krivdoreku porotnikov je sodišče izreklo obsodbo: smrt na vešalih.

Književnost.

Pravljice. Spisala in jim slike narisala Ilka Waschtetova. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena vez. knjigi 40 K, po pošti K 1:80 več. — Za piruhe je slov. mladina dobila knjigo, kakeršnih slov. mladinska literatura nima veliko. Ilka Waschtetova je napisala 12 pravljic in sicer tako, kot jih more napisati le oni, ki popolnoma pozna otročjo dušo, in ve, kaj nanjo najbolj vpliva. Poleg tega jih je okrasila s celo vrsto slik, od katerih bodo mladini ugajale zlasti one, ki so večbarvne. Knjiga je izšla v elegantni opremi in na lepem papirju. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Shakespeare Župančič, Macbeth. V Ljubljani, 1921. založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 32 K, vezana 40 K, poština K 1:80 več. — Za veliko noč je izdala Tiskovna zadruga drugi del zvezek Shakespearejevih dram, ki prinaša v krasnem Župančičovem prevodu eno najboljših del velikega angleškega dramatika. Kakor „Sen kresne noči“, tako je tudi Macbeth izšel v jako lepi opremi. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

„Njiva.“ Izšla je 3. številka na 24. straneh, s sledečo vsebino: K.: Okrog ustave. — A. Drušković: Delavsko vprašanje v naši socialni zakonodaji. — I. Mohorič: Referat v gospodarskem svetu. — V. Švajger: Bližnje naloge naših železnic. — Josef Pata: Češko-jugoslovanska kulturna konvencija. — Listek:

Ivan Mačkovšek: K ljudskemu štetju v Ljubljani in Mariboru. — Pregler: Zunanja politika. Svetovna boljševiska propaganda. Gospodarstvo: Nekaj statističnih podatkov o avstrijski republiki. — Socialna politika: Mednarodni urad dela. — Statistika stavk. — Stanovanjska politika na Češkem. — Kultura: Peter Krepatkin. Na platnicah: Dnevnik. — „Njiva“ izhaja 14 dnevno, posamezna številka 8 K. Letna naročnina 120 K, za naročnike „Jutra“ 60 K. Toplo priporočamo. Naroča se v upravi „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Hranilno in posojilno društvu v Ptuj, reg. zad. z neom. zavezo.

Vabilo
na 37. občni zbor zadružnikov,

ki se vrši v sredo, dne 13. aprila 1921 ob 2. uri popoldne v pisarniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Predložitev računskih zaključkov in bilance za leto 1920 s poročilom;
2. Poročilo nadzorstva, odobrenje bilance za leto 1920;
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička;
4. Čitanje revizijskega zapisnika;
5. Slučajnosti.

V Ptuj, dne 6. aprila 1921.

Načelstvo.

Dva oženjena hlapca

sprejme takoj oskrbništvu grajščine Ebensfeld pri Ptuj.

Hiša

z vsemi potrebnimi prostori in pol orala njive se proda. je blizu Sv. Roka 3 minute od postaje Hajdina, št. 102. Vpraša se ravno tam.

Blagajničarka

(lahko tudi novinka) se sprejme v trgovini z železnino **Anton Brenčič v Ptuj.** Vstop se želi čimprej.

Gostilno

v najem odda **Mestna občina** v lastni hiši Ormoška cesta št. 7 (mestno sejmišče.)

Pravilno kolekovane prošnje z najvišjo ponudbo se morajo vposlati do najpoznejše 18. aprila tl na naslov „Mestna uprava Ptuj.“

Mestna uprava Ptuj, dne 7. aprila 1921.

Vladni komisar: **dr. Senčar.**

Znamke

vseh vrst in v vsaki množini se kupujejo. Posebno dobro se plačajo znamke na pismih od leta 1850—1865. A. FERSCH, Ptuj, Florijanski trg 4.

Samostalan podrumar (kletar)

traži se za vlastelinstvo u Jugoslaviji, koji može rukovoditi oko 20 jutara vinograda i malo gospodarstvo od 80 jutara. Isti mora znati hrvatski ili slovenski u govoru i pisme perfektno, a njemački donjekle. Ponude uz prupis svjedočba i naznaku plaća na upravo lista.

Koncertna kavarna „BALKAN“ PTUJ.
Vseh svetnikov ul. 20. Janko Vučak, kavarnar.

Vsak večer koncert

prvorazredne damske kapele „Zvezda.“ **
Najboljša zabava v PTUJU pri dobri kapljici vina.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Lepo posestvo

blizu Ptuja se dne 10. aprila t. l. od 10.—1. ure popoldne na prostovoljni družbi proda g. **Jurij Golob v Ptuj, Ormoška cesta. Cena 30.000 K.**

DOBREGA SOBNEGA POLIRJA

majšo moč, išče večje stavbno podjetje za takojšnji vstop. Ponudbe na Ljubljana, poštni predal št. 44.

NA DROBNO. NA DEBELO.

Otvoritev nove trgovine v Ptuj!

Naznanjam p. n. občinstvu in trgovcem v mestu in okolici, da sem v **PTUJU, SLOVENSKI TRG 4** otvoril novo, vsevrstno založeno **trgovino s steklom, porcelanom in sorodnim blagom** Zagotavljam zmerne cene in solidno postrežbo!

Avgust Kraigher.
Edina SLOVENSKA tvrdka te vrste v Ptuj.

Stavbna družba TREO & DRUGI
stavbno podjetje Ptuj

se priporoča slav. občinstvu za vsa v stavbeno stroko spadajoča dela.

Pisarna: Dravska ulica 1.

DANICA

čistilo za obuvalo čisti, svetli, konzervira **usnje.**

Proizvaja: „Slavia“ tvornica kemičnih izdelkov d. d. **Zagreb**

Telefon broj 5-46 Ilica 213 Brzjavni: „CEMIA“

„Petovia“ usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj **kupuje** **goveje, telečje, svinjske, kozličje in ovčje kože.**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95.000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celoveu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih. **Daje** trgovske in aprovizijske kredite. **∴** Izvršuje vse bančne transakcije. **∴**